

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 552/2022-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a zo sudcov Miroslava Duriša a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Karabašom, Ružová 10, Sabinov, proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 9 C 16/2019-37 z 11. novembra 2019 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 9 C 16/2019-164 z 23. marca 2021, rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 3 Co 18/2020-79 z 25. augusta 2020 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 3 Co 18/2020-170 z 5. mája 2021 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Cdo 130/2021 z 30. júla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou spísanou jeho právnym zástupcom a doručenou ústavnému súdu 11. októbra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 4 Cdo 130/2021 z 30. júla 2021 (ďalej len „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“). Sťažovateľ navrhuje napadnutý rozsudok najvyššieho súdu zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľ tiež žiada o priznanie náhrady trov konania v sume 384,08 eur.

2. Dňa 28. októbra 2022 bolo ústavnému súdu doručené doplnenie ústavnej sťažnosti, ktoré bolo spísané priamo sťažovateľom, v ktorom rozšíril petit ústavnej sťažnosti aj o namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 9 C 16/2019-37 z 11. novembra 2019 v spojení s opravným uznesením okresného súdu č. k. 9 C 16/2019-164 z 23. marca 2021 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom

Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Co 18/2020-79 z 25. augusta 2020 v spojení s opravným uznesením krajského súdu č. k. 3 Co 18/2020-170 z 5. mája 2021 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“), ktoré sťažovateľ žiada zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou domáhal určenia neplatnosti hlasovania vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome v Prešove na ul. Arm. gen. Svobodu č. 28 – 36, ktoré sa konalo 6. a 7. marca 2019, v zmysle § 14a ods. 8 prvej vety zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 182/1993 Z. z.“) z dôvodu jeho nespokojnosti s výsledkom hlasovania. Napadnutým rozsudkom okresného súdu bola žaloba sťažovateľa zamietnutá (sťažovateľ si uplatnil svoje právo po uplynutí zákonnej prekluzívnej lehoty), proti rozsudku sťažovateľ podal odvolanie. Napadnutým rozsudkom krajského súdu bol potvrdený rozsudok okresného súdu. Následne sťažovateľ podal proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie, ktoré bolo zamietnuté napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ uvádza, že o výsledku hlasovania sa preukázateľne dozvedel 11. marca 2019. Sťažovateľ podal žalobu, ktorá bola okresnému súdu doručená 15. apríla 2019, na poštovú prepravu už 9. apríla 2019, t. j. 2 dni pred uplynutím 30-dňovej prekluzívnej lehoty. Sťažovateľ sa domnieva, že žalobu podal v rámci zákonnej prekluzívnej lehoty, a preto sa ňou všeobecné súdy mali zaoberať. Podľa jeho názoru sa v tomto prípade má aplikovať § 121 ods. 5 Civilného sporového poriadku, t. j. lehota je zachovaná, ak sa v posledný deň 30-dňovej prekluzívnej lehoty žaloba o neplatnosť hlasovania vlastníkov bytov a nebytových priestorov odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ju doručiť, a preto všeobecné súdy vecne nesprávne posúdili danú skutočnosť.

5. Sťažovateľ ďalej argumentoval, že § 14a ods. 8 zákona č. 182/1993 Z. z. sa výslovne nezmieňuje o tom, že žaloba o neplatnosť hlasovania vlastníkov bytov a nebytových priestorov musí byť okresnému súdu doručená už v rámci zákonnej prekluzívnej lehoty. To nemôže byť na ťarchu sťažovateľa a je to aj nespravodlivé, ak zákonodarca exaktne nenaformuloval dané ustanovenie zákona a jeho výklad nedáva jednoznačnú odpoveď. Ak je zákonné ustanovenie vágne, potom je potrebné postupovať tak, že sa bude aplikovať procesnoprávne ustanovenie o zachovaní lehoty pri podaní žaloby. Sťažovateľ preto považuje napadnutý rozsudok krajského súdu a napadnutý rozsudok najvyššieho súdu za arbitrárne, pričom podľa jeho názoru sa všeobecné súdy nedostatočne a nesprávne vysporiadali s jeho námietkami.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K rozšíreniu ústavnej sťažnosti podaním sťažovateľa z 25. októbra 2021:

7. Podanie, ktorým sťažovateľ napadol rozsudky okresného súdu a krajského súdu, bolo ústavnému súdu doručené elektronickou poštou 25. októbra 2021. Podanie odoslal sám sťažovateľ bez jeho autorizácie zaručeným elektronickým podpisom a doplnil ho predložením podania v listinnej podobe prostredníctvom pošty 28. októbra 2021.

8. Keďže doplnenie ústavnej sťažnosti je podaním vo veci samej, vzťahujú sa na neho rovnaké formálne požiadavky a procesné podmienky, aké sa vzťahujú na samostatne podanú ústavnú sťažnosť. Tými sú okrem iného zastúpenie sťažovateľa advokátom a podanie sťažnosti v zákonom ustanovenej lehote.

9. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku

10. Sťažovateľ v doplnení ústavnej sťažnosti žiada o zrušenie napadnutých rozsudkov okresného súdu a krajského súdu. Je nepochybné, že oba rozsudky nadobudli právoplatnosť pred podaním dovolania proti rozsudku krajského súdu. Podľa tvrdenia sťažovateľa rozhodnutie dovolacieho súdu mu bolo doručené 20. augusta 2021. Zachovanie lehoty aj proti rozhodnutiam nižších súdov odvodzované od poslednej vety § 124 zákona o ústavnom súde vyžaduje, aby aj rozhodnutia nižších súdov boli napadnuté ústavnou sťažnosťou v rovnakej lehote ako rozhodnutie o mimoriadnom opravnom prostriedku.

11. Keďže rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu napadol sťažovateľ doplnením ústavnej sťažnosti až 25. októbra 2021, teda po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty, toto doplnenie ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 1 písm. f) zákona o ústavnom súde ako oneskorene podané.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu:

12. K otázke vzťahu medzi čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru sa ústavný súd vyjadril, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

13. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom,

ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

14. Súčasťou obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (IV. ÚS 115/03).

15. Ústavný súd sa oboznámil s napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, aby v kontexte jeho obsahu vyhodnotil obsah námietok prezentovaných sťažovateľom v ústavnej sťažnosti. Zároveň ústavný súd posúdil zlučiteľnosť obsahu napadnutého rozsudku najvyššieho súdu s limitmi v bode 1 označených článkov ústavy a dohovoru, ktorých porušenie sa namieta, inými slovami, posudzoval ústavnú udržateľnosť napadnutého rozsudku najvyššieho súdu.

16. V relevantnej časti odôvodnenia najvyšší súd uviedol, že spornou otázkou bolo posúdenie charakteru prekluzívnej lehoty, t. j. či ide o hmotnoprávnu prekluzívnu lehotu (v rámci nej najneskôr v posledný deň lehoty musí byť žaloba podaná na súde) alebo procesnoprávnu lehotu, pri ktorej postačuje odoslanie žaloby na poštovú prepravu v posledný deň lehoty. Na rozpoznanie hmotnoprávných lehôt od lehôt procesnoprávných slúži základné rozlišovacie kritérium, podľa ktorého hmotnoprávne lehoty vyplývajú z hmotnoprávných predpisov (najmä základné civilné kódexy ako Občiansky zákonník, Obchodný zákonník, Zákonník práce a pod.), pričom procesnoprávne lehoty sú upravené v procesných kódexoch. Odlíšenie hmotnoprávných a procesnoprávných lehôt je kľúčové pre posúdenie, či bol úkon potrebný pre zachovanie práva alebo nároku učený včas.

17. Najvyšší súd ďalej konštatoval, že základnou súkromnoprávnou hmotnoprávnou úpravou je právna úprava obsiahnutá v Občianskom zákonníku. Súkromnoprávna hmotnoprávna úprava je okrem základných civilných kódexov ale tvorená aj ďalšími právnymi predpismi. Ich vzťah k Občianskemu zákonníku je možné vo všeobecnosti charakterizovať ako vzťah špeciálnej právnej úpravy v osobitnom predpise a všeobecnej právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku. Takýmto predpisom je aj zákon č. 182/1993 Z. z., ktorého § 3 ods. 1 vyjadruje zásadu *lex specialis derogat legi generali* (ak tento zákon neustanovuje inak, vzťahuje sa na práva a povinnosti vlastníkov domov, bytov a nebytových priestorov Občiansky zákonník a osobitné predpisy).

18. Najvyšší súd preto uzatvoril, že keďže zákon č. 182/1993 Z. z. spadá do oblasti civilného hmotného práva, aj lehota podľa § 14a ods. 8, ktorá z časového hľadiska limituje prehlasovaného spoluvlastníka podať žalobu na súde do 30 dní od oznámenia výsledku hlasovania, má pre jeho uplatnenie vždy hmotnoprávnu povahu. Aj keď sa sťažovateľovi daná lehota na podanie danej žaloby mohla javiť ako lehota procesnoprávna (pretože ide o učinenie určitého úkonu voči všeobecnému súdu), ide o lehotu hmotnoprávnu práve preto, lebo je zakotvená v hmotnoprávnom

predpise. Základom na rozlíšenie hmotnoprávných a procesnoprávných lehôt je predovšetkým to, z akého predpisu vyplývajú, a nie to, či sa má lehotou podmienený úkon urobiť voči všeobecnému súdu alebo nie.

19. Najvyšší súd v závere dodal, že v otázke charakteru prekluzívnej lehoty má pomerne jasno odborná literatúra: «Ak ide o plynutie zákonnej 15-dňovej lehoty na podanie žaloby, táto lehota má prekluzívny charakter a plynie od oznámenia o výsledku hlasovania. Prekluzívny charakter lehoty vyplýva z dikcie, že „inak právo vlastníka zaniká“, pričom v tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že táto lehota je lehotou hmotnoprávnou. Súd skúma dodržanie tejto lehoty z úradnej povinnosti a v prípade oneskoreného podania žaloby bude návrh súdom zamietnutý bez vecného prejednanie sporu. To znamená, že najneskôr v posledný deň lehoty musí byť už žaloba podaná na súde, pričom nestačí len jej odoslanie na poštovú prepravu v posledný deň lehoty.» (VALACHOVIČ, M., GRAUSOVÁ, K., CIRÁK, J. *Zákon o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. Komentár*. Praha : C. H. Beck, 2012.).

20. Po preskúmaní napadnutého rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd argumentáciu sťažovateľa nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť jeho ústavnú udržateľnosť. Podľa názoru ústavného súdu sa najvyšší súd v napadnutom rozsudku náležite vysporiadal s právnou otázkou hmotnoprávnej prekluzívnej lehoty vyplývajúcej z § 14a ods. 8 prvej vety zákona č. 182/1993 Z. z., ktorá sa aplikovala v tejto veci sťažovateľa (pozri k tomu aj skoršie uznesenia ústavného súdu č. k. I. ÚS 356/2011-23 z 28. septembra 2011 a č. k. IV. ÚS 230/2012-6 z 3. mája 2012, ktoré sa zaoberali identickou právnou otázkou, pozn.). Podľa názoru ústavného súdu preto právny záver najvyššieho súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení zákona, že by tým poprel jeho účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010). Ústavný súd tiež dodáva, že odôvodnenie ústavnej sťažnosti je v zásade len polemikou s právnymi závermi všeobecných súdov, ktoré sa nestotožnili s argumentmi sťažovateľa.

21. K námietke sťažovateľa o úplnom odignorovaní jeho doplnenia dovolania z 26. novembra 2020 zo strany najvyššieho súdu ústavný súd poukazuje na § 430 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. Z vyžiadaného súdneho spisu vyplýva, že napadnutý rozsudok krajského súdu bol sťažovateľovi doručený 28. septembra 2020 a dané doplnenie dovolania bolo okresnému súdu doručené osobne do podateľne 4. decembra 2020, t. j. už po uplynutí lehoty na podanie dovolania (posledným dňom na podanie daného doplnenia dovolania bol pondelok 30. novembra 2020, pozn.). Navyše z obsahu daného doplnenia dovolania je zrejmé, že ho spísal a podpísal sťažovateľ ako laik, čo je v rozpore s § 429 ods. 1 druhou vetou Civilného sporového poriadku, podľa ktorej dovolanie a iné podania dovolateľa (napr. aj doplnenie dovolania) musia byť spísané advokátom. Z uvedeného vyplýva, že najvyšší súd nemal zákonnú povinnosť prihliadnúť na dané doplnenie dovolateľa, keďže postup všeobecného súdu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi predpismi, nemožno považovať za porušenie práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97).

22. Ústavný súd v súvislosti s prejavom nespokojnosti sťažovateľa tiež poznamenáva, že nie je možné základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že orgán verejnej moci nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým

a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 114/09). Podstatou je, aby postup orgánu verejnej moci bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

23. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

24. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch vo veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. novembra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu